

Aan de noordzijde van de 2e bassin staat nog in de prachtige eenvoud van zijn klassieke stijl, de centrale gevel van het O.L.Vrouw College lichtjes uitspringend buiten de rooilijn van de aansluitende gebouwen.

Op het gelijkvloers zijn aan weerszijden van de monumentale toegangspoort drie rechthoekige hoge vensters ingeplant. Op de 1e verdieping rijzen de zeven vensterruimten op, aan de bovenzijde omgord door een halfcirkelvormige boog. Hogerop rust een onderaangetande kroonlijst boven een brede stenen dwarsbalk. Een doorlopende stenen balustrade tracht het lichtoplopende dak te verdoezelen. Het geheel wekt het gevoel op van harmonische, majestatische rust.

Het gebouw van de hoofdzetel van het College is dermate aan alle Oostendenaars bekend, dat zij er zonder enige belangstelling achteloos aan voorbijgaan. Weinigen weten dat de gevel ervan, een juweeltje van 18e eeuwse bouwkunst, in 1785 werd ontworpen, en opgetrokken, tot op heden praktisch ongeschonden bewaard bleef. Hij weerstond aan de tand des tijds, overleefde twee wereldoorlogen en ontsnapte gelukkig aan de modernisatiewoede waaraan zovele typische gebouwen van onze stad ten onder gingen.

Deze straks twee eeuwen oude gevel is nog meer waardevol wanneer men weet - feit dat te Oostende praktisch onbekend is - dat deze de enige overblijvende getuigenis is van de schitterende urbanisatieplannen die de raadsheer van de Geheime Raad en bovendien Oostendenaar, Thomas De Grijsperre, had laten opmaken om bij de uitbouw van de nieuwe stad rond de dokken, in 1776-1783 aangelegd, aan dit stadsgedeelte een cachet te geven van majestatische voornaamheid.

Het loont derhalve wel de moeite, bondig de historiek van deze gevel en dit gebouw, voorzover wij dit kunnen, weer te geven.

Tijdens de Amerikaanse vrijheidsoorlog kreeg Oostende de kans om als enige neutrale haven van West-Europa tot een handelsmetropool en internationale stapelplaats uit te groeien. Jozef II verleende op 11 juni 1781 het vrijhavenstatuut aan de stad en stond haar nog geen maand later, bij decreet van 7 juli 1781, toe de Z.stadswallen af te breken en de stad naar en over de nieuwe dokken uit te breiden.

Van juli 1781 tot juni 1782 werden door militaire detachementen de wallen afgedolven en de grachten opgevuld die tussen de Jozef II straat en de 2e handelskom in lagen. Deze gronden werden aan de stad overgemaakt die een groot deel ervan in drie openbare verkopen van de hand deed. De eerste veiling ging reeds door vóór het beëindigen van de sloopwerken, nl. op 26 februari 1782. De tweede volgde op 19 augustus van hetzelfde jaar. De derde ging door op 9 mei 1783. Van meet af aan waren in de verkoopvoorwaarden strenge bouwnormen vastgelegd. Alle gebouwen moesten o.a. minstens één verdieping tellen en de gevels ervan mochten niet eenvoudiger worden opgetrokken dan bij plan was voorzien. Gestreefd werd naar een zekere uniformiteit en harmonie in een klassieke bouwstijl.

De gronden langsheen de Keizerskaai, nu Vindictivelaan, werden eerst in en na 1784 onderhands verkocht. De plannen van de gevelbouw werden door Th. De Grijsperre op 9 februari 1785 aan het Oostendse magistratuur overgemaakt. Hij drukte het stadsbestuur hierbij op het hart dat in ieder huizenblok de gevels op gelijke hoogte en eventueel aan een lagere prijs diende te verkopen. Het was blijkbaar zijn bedoeling het esthetische uitzicht van wat hij als de voornaamste straat van de nieuwe stad beschouwde, te maten primeren op de financiële winsten die de stad bij deze transacties kon realiseren.

Nog geen week later, bij brief van 13 februari 1785 kreeg De Grijsperre bericht van zijn kozijn J. Bowens, dat de confrerie van de harquebusiers zinnens was het grootste centraal gelegen gedeelte op te kopen van het terrein gelegen tussen de Keizerskaai, de Christina-, de Albert- en de Aartshertoginnestraat om er een groots hotel en zelfs een theater op te trekken.

Deze gilde, naar haar schutspatronen ook de Gilde van St. Andreas en Ste Barbara genoemd, was op 12 juni 1677 te Oostende opgericht. In 1785 telde zij zowat 60 leden, die allen tot de kapitaalkrachtige Oostendse "highlife" hoorden. Tot hiertoe hielden zij hun vergaderingen en feesten in een ruim ingehuurd huis, dat zij in de Franciscusstraat betrokken. In 1785 werd een einde gesteld aan deze huur, zodat zij naar een nieuwe gildekamer moesten uitzien. Zo vatten zij het plan op om aan de Keizerskaai een indrukwekkend gebouw voor de gilde op te richten. Onder hun leden kozen zij vier vooraanstaanden uit om dit project uit te voeren, nl. de HH. Liebaerts, André Van Iseghem, de Knuydt en J. Bowens.

Vermits de prijs van dit gebouw hoog zou oplopen, meldde Bowens dat de gilde deze realisatie maar zou aankunnen indien zij het monopolie verkregen voor de organisatie van alle bals en concerten die te Oostende zouden plaatsvinden.

Op 18 februari 1785 diende deze vereniging een officiële aanvraag in bij het stadsbestuur om het ganse blok, behalve de hoekpercelen, aan de Aartshertoginne- en Christinastraat gelegen, gratis te verkrijgen. Hun opzet was, langsheen de bijna 85m lange gevel, een hotel te bouwen waarin voorzien waren : een vergaderzaal voor de confrerie van 100 v. lengte op 32 v. breedte en 28 v. hoogte, een toneelzaal van 150 v. lengte en 50 v. breedte, verder nog 27 grote herenkamers, 12 kamers voor het dienstpersoneel, 2 keukens, twee monumentale trappen en de nodige kelder-ruimten. Op het terrein achter het gebouw zouden stallingen opgericht worden voor 40 paarden, een bergruimte voor 12 koetsen en een grote koetspoort uitgevend op de Albertstraat, nu Euph. Beernaertstraat.

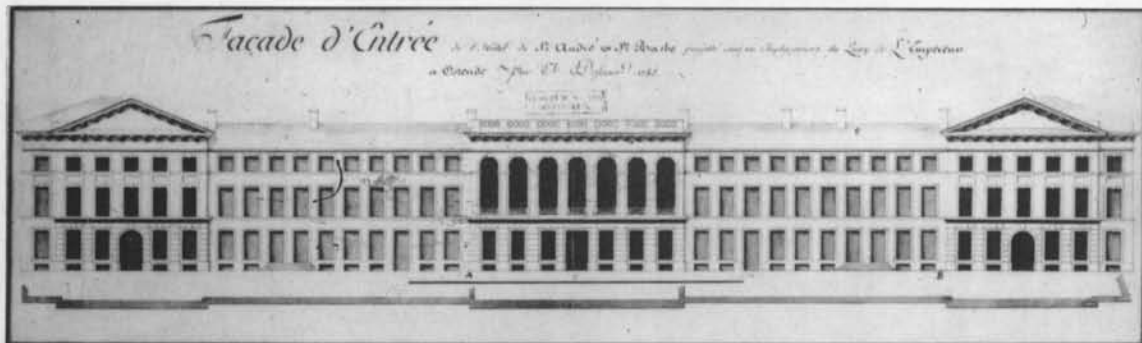
Het plan van de voorziene gevelbouw, opgemaakt door J. Dossaer, dat nu berust op het Algemeen Rijksarchief te Brussel, werd gelijktijdig ingediend.

Het stadsmagistraat durfde het echter niet aan dit prachtige, enig gelegen perceel zomaar gratis af te staan aan deze rijke confrerie. Wel verklaarden onze stadsbeheerders bereid te zijn om, mits het akkoord van de regering, de grond te verkopen aan zes gulden de vierkante roede. Dit betekende nog een gunstprijs, vermits het aanpalende hoekperceel aan de Christinastraat pas verkocht was aan 15 gulden de vierkante roede.

Velen, en ondermeer de broer van Th. De Grijsperre, Arnold, raadspensionaris te Oostende, vonden het een waanzinnig roekeloos idee dergelijk hotel te bouwen, dat zonder de meubilering wel 45.000 gulden zou kosten.

Jammer genoeg hebben wij tot hiertoe niet kunnen achterhalen welk gevolg aan dit initiatief gegeven werd. Wij weten wel dat alleen het centrale gedeelte naar de ingediende plannen werd opgebouwd en de confrerie van St. Andreas vanaf de winter 1787 er zijn bals en vergaderingen organiseerde. Dit hotel werd de zetel van de voornaamste Oostendse maatschappijen o.a. van de "Société Littéraire" die, opgericht in 1787 er zijn zetel had van 1799 tot 1834 en dan verhuisde naar de westkant van het stadhuis, waar de leden tot 8 april 1939 een onderkomen vonden.

Het ONZE-LIEVE-VROUW-COLLEGE

Het in 1785 door J.Dossaer opgemaakte plan van de gevelbouw.

Het hoofdgebouw aan de Vindictivelaan, anno 1909.

Het hoofdgebouw aan de Vindictivelaan zoals het er nu nog staat, anno 1977

Het hotel werd "Hotel du Commerce", "Hotel van Koophandel", ook nog "Hof van Commercie" of "Hotel St. André" genoemd. Ed. Bellerocche, arrondissementscommissaris en consoorten verkochten het hotel op 26 augustus 1839 aan de bekende brouwer en grootgrondeigenaar Gabriël Jean.

Het hotel bleef de zetel van maatschappijen die er ontelbare bals, redoutes en concerten gaven. Het diende ook voor talrijke plechtige officiële ontvangsten. Blijkbaar heeft het nooit gediend als residentie voor vreemdelingen.

Hoe is dit hotel nu de zetel geworden van het O.L.Vrouw College? Laten wij even de peregrinaties volgen van deze schoolinstelling in onze stad. Door de bisschop van Brugge werd in 1842 het "Collège de Notre-Dame de Bon Secours" opgericht. De school werd ondergebracht in de oude gebouwen van de "Weldadigheid" en in de pastorie, die op de oostzijde van de Kapellestraat gelegen, doorliepen tot in de Kerkhofstraat, nu Sint-Pieterstraat, tot aan de voet van de oude "Peperbus". Een nieuwe pastorie werd in hetzelfde jaar gebouwd tegen aan de parochiekerk in het noordelijk verlengde van de St. Jorisstraat, vóór enkele jaren tot Dekenijstraat omgedoopt. Bij overeenkomst gesloten tussen het stadsbestuur en de bisschop werd het College vanaf 1 oktober 1852 afgeschaft en omvormd in een aangenomen door de stad gesubsidieërde middelbare school.

Op 1 oktober 1868 werd deze inrichting uitgebreid tot een volledige humanbra met internaat en ondergebracht in het oude Zwarte Zustersklooster, gelegen op Z.W. hoek van de Oost- en Kerkstraat.

In het kader van een laïciserende onderwijspolitiek besliste de gemeenteraad op 4 februari 1878 het contract met de bisschop, dat tot 1 oktober 1878 liep niet meer te vernieuwen en zelf een stedelijk college op te richten, te vestigen in de gebouwen die betrokken waren door het gesubsidieerde college. De bisschop aanvaardde de opzegging van het contract op 8 februari 1878 en ging onmiddellijk op zoek naar een nieuwe vestigingsplaats voor wat van nu af aan het bisschoppelijk college zou worden. In opdracht van bisschop Faict kocht de kanunnik van St. Salvators Rembry het Hotel du Commerce af van G. Jean op 12 maart 1878. De toenmalige huurder was bereid vroegtijdig het gebouw te verlaten. Het laatste bal werd op 31 maart van hetzelfde jaar gegeven. De nodige aanpassingswerken werden uitgevoerd en van oktober 1878 werd het gebouw een oord van rustige studie voor katholieke jongens. Het "Hotel du Commerce" was het College de Notre-Dame de Bon Secours geworden. Tussen de twee wereldoorlogen werd het het O.L.Vrouw College.

Als u langs dit gebouw voorbijgaat, denk er dan aan dat men achter die prachtige gevel vóór 100 jaar nog danste, dat het college volgend jaar zijn 100-jarig verblijf binnen deze muren kan herdenken en deze prachtige gevel, ruim twee eeuwen oud, zeker dient bewaard te worden, niet alleen om de waarde van zijn stijl, maar ook om als blijvende herinnering te fungeren aan de grote figuur van de Oostendenaar Thomas De Grijsperre. Hij was het die met succes zich inzette om Oostende in de 2de helft van de 18e eeuw te voorzien van de nodige steenwegen, vlotdoppen en stadsuitbreiding en als dank van het 19e eeuwse stadsbestuur de vergeethoek van de geschiedenis werd toegewezen.

Daniël Farasyn.